

Izdajatelj in založnik: Zavod RS za šolstvo

Predstavniki: dr. Vinko Logaj

Uredniški odbor: dr. Gregor Antoličič, Zgodovinski inštitut Milka Kosa, ZRC SAZU, Bojana Aristovnik, Zgodovinski arhiv Celje, Dragica Babič, Šolski center Celje – Gimnazija Lava, Jana Bec, Osnovna šola Prule Ljubljana, Mateja Drnovšek, Osnovna šola Polje Ljubljana, Štefan Harkai ml., Osnovna šola Puconci, Brigita Praznik Lokar, Osnovna šola Daniil Kumar Ljubljana, Damjan Snoj, Osnovna šola Preserje dr. Mojca Šorn, Inštitut za novejšo zgodovino, Srečko Zgaga, Gimnazija Poljana

Odgovorna urednica: dr. Vilma Brodnik

Naslov uredništva: dr. Vilma Brodnik, Zavod RS za šolstvo OE Ljubljana, Dunajska 104, 1000 Ljubljana, tel.: 01/236 31 19, faks: 01/236 31 50, e-naslov: vilma.brodnik@zrss.si

Urednica založbe: Simona Vozelj

Jezikovni pregled: Tine Logar

Prevod povzetkov v angleščino:

Prevajanje, Katja Bizjak s. p.

Oblikovanje: Studio Aleja d. o. o.

Računalniški prelom:

Design Demšar d. o. o.

Tisk: Eurograf d. o. o.

Naklada: 450 izvodov

Slika na naslovnici:

Detajl starega mestnega jedra Škofje Loke, enega najlepše ohranjenih srednjeveških mestnih jeder na Slovenskem. Foto: Vilma Brodnik.

Naročila: ZRSS – Založba, Poljanska c. 28, 1000 Ljubljana, e-naslov: zalozba@zrss.si, faks: 01/300 51 99

Naročnina: Letna naročnina (2 številki): 33,00 EUR za ustanove, 24,75 EUR za fizične osebe; cena posamezne številke v prosti prodaji je 20,00 EUR. V cenah je vključen DDV.

© Zavod RS za šolstvo, 2018

Revija je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo pod zaporedno številko 578.

Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega dovoljenja ni dovoljeno nobenega dela te revije na kakršenkoli način reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske oblike reprodukcije (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršenkoli pomnilniški medij).

REVIJI NA POT

Veščine kritičnega mišljenja, ki spadajo med vseživljenjske veščine, lahko s pomočjo dela z zgodovinskimi viri zelo učinkovito spodbujamo in razvijamo pri pouku zgodovine. Tako so veščine iskanja in vrednotenja virov, razlikovanja dejstev od mnenj, večperspektivnost (upoštevanje različnih vidikov), sklepanja, argumentiranja, vrednotenja in odločanja zajete tudi v učnih ciljih, navedenih v učnih načrtih za zgodovino, ki se nanašajo na delo z zgodovinskimi viri. Z razvijanjem veščin kritičnega mišljenja v povezavi z veščinami dela z zgodovinskimi viri učence spodbujamo in navajamo na samostojno in odgovorno učenje in ravnanje ter spodbujamo višje miselne procese. S tem presegamo stereotipne predstave o učenju zgodovine, ki naj bi temeljilo predvsem na pomnjenju številnih informacij, čemur sledi hitro pozabljanje. Sistematično in načrtno spodbujanje in razvijanje veščin kritičnega mišljenja pri delu z zgodovinskimi viri, prilagojeno šolskim razmeram in razvojni stopnji učencev, omogoča, da učenje zgodovine postane atraktivnejše, predvsem pa prispeva k trajnejšemu in bolj poglobljenemu vsebinskemu znanju in obvladovanju veščin, ki jih bodo učenci rabili v bodočem poklicu in nadaljnjem življenju.

V reviji tematiko kritičnega mišljenja pri zgodovini obravnavamo v petih člankih, in sicer uvodnem izpod peresa odlične poznavalke kritičnega mišljenja dr. Tanje Rupnik Vec, sledijo članki o posebnostih kritičnega mišljenja pri pouku zgodovine v povezavi z delom z zgodovinskimi viri ter trije primeri iz šolske prakse, pri katerih sta spodbujanje in razvijanje veščin kritičnega mišljenja pri delu z zgodovinskimi viri prikazana na obravnavi konkretnih učnih tem iz slovenske zgodovine 20. stoletja. Možnosti medpredmetnega povezovanja z ekskurzijo so predstavljene na primeru izbirnih predmetov Odkrivajmo preteklost svojega kraja in Likovno snovanje, spodbujanje motivacije za učenje zgodovine med dijaki srednje tehniške šole pa je predstavljeno na vključevanju intervjujev, s katerimi so dijaki zbrali pričevanja – osebne in družinske spomine iz časov slovenskega osamosvajanja.

IZ RECENZIJ

»Konkretno in podkrepjeno z raznovrstnimi primeri so predstavljene veščine iskanja in vrednotenja virov, razlikovanja dejstev od mnenj, deduktivno sklepanje, induktivno sklepanje, oblikovanje, analiza in vrednotenje argumentov, vrednotenje in odločanje. Pri vsaki veščini so tudi navedeni primeri, ki jih lahko učitelj s pridom uporabi ali pa vsaj dobi jasno predstavo o tem, na kakšen način naj pristopa pri sami vpeljavi kritičnega mišljenja v pouk. Prispevek je zelo jasen in konkreten. Točno to kar vsak učitelj potrebuje. Ko vzame revijo v roke in prebere članek se lahko loti dela, ne da bi pri tem moral naštudirati še knjigo ali dve. Takšnih prispevkov bi potrebovali še več.« (o članku Spodbujanje kritičnega mišljenja pri pouku zgodovine avtorice Vilme Brodnik)

»Avtorica je predstavila primer obravnave občutljivih tem medvojne in povojne zgodovine in pri tem razvijala elemente kritičnega mišljenja. Odlično povzema vsebinske okoliščine, ki so nujne za razumevanje obravnavane snovi. Delovni listi obsegajo vse relevantne vsebine tematike slovenskih mobilizirancev v nemško vojsko od same mobilizacije, do nji-

hovega delovanja, čustvovanja, njihove povojne usode in njihovega današnjega statusa. Dijaki se tako spoznajo s konkretnimi usodami in si lahko sami ustvarijo podobo o takratnih časih. Delovni listi omogočajo aktivno poučevanje. Posamezne naloge je možno razširiti in poglobiti (npr. poiščite vsaj tri različne zgodovinske vire, ki opisujejo izkrcanje v Normandiji iz zornega kota zaveznikov, pripravite e-plakat na temo ...). Vključena IKT omogoča samostojno delo in aktivne didaktične pristope.« (o članku Mobiliziranci v nemško vojsko – dejavnosti za spodbujanje kritičnega mišljenja avtorice Špele Frantar)

»Prispevek sistematično in nazorno predstavi izvedbo zgodovinske delavnice na temo izgnanstva v Posavju v času druge svetovne vojne. Članek odlikuje zelo bogat izbor primarnih zgodovinskih virov (spomini, osebni dokumenti, fotografije izgnancev), ki jih lahko pri obravnavi dane teme učitelj uporabi tako na osnovnošolski kot tudi na srednješolski ravni. Predlagane dejavnosti k izbranim zgodovinskim virom se mi zdijo dobre, saj od dijakov zahtevajo veliko aktivnosti (iskanje informacij, primerjava zgodovinskih pojavov, aktualizacija dogodkov itd.). Naloge v prispevku so premišljeno strukturirane in spodbujajo dijake h kritičnemu razmišljanju o lastni (lokalni) zgodovini ter pomenu spoštovanja človekovih pravic.« (o članku »Peščica zemlje«: izgon ljudi iz Posavja v času 2. svetovne vojne avtorice Nataše Šekoranja Špiler)

Vabljeni k branju in soustvarjanju revije Zgodovina v šoli!

Dr. Vilma Brodnik,
odgovorna urednica